

PŘEHLED VÝZKUMŮ

57-1

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 57
Volume 57

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Barbora Tesařová
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce Cover Photography	Zelená Hora (okr. Vyškov). Starobronzový kamenný segment. Zelená Hora (Vyškov District). Early Bronze Age stone segment.
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2016
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2016 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

UHERSKÝ BROD (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

Ulice Komenského, U sboru. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Na přelomu srpna a září 2015 proběhl v Uherském Brodě záchranný archeologický výzkum v souvislosti s výstavbou nového polyfunkčního domu na parcelách č. 155/1 a 155/3. Dotčená parcela se nachází na křižovatce ulic Komenského a U Sboru nedaleko jihozápadního okraje městského centra. Z hlediska charakteru polohy se jedná o příkrý, k jihu orientovaný sprašový svah vzdálený cca 700 m od pod ním protékající řeky Olšavy. Nadmořská výška terénu zde dosahuje okolo 227 m. Při výzkumu bylo zachyceno 39 objektů různých funkcí a větší množství křulových jam i jamek náležících převážně do období vrcholného středověku a novověku (viz svazek Středověk, novověk). Kromě toho se podařilo zachytit také segment prozatím neznámého sídliště z doby bronzové, reprezentovaný třemi sídlištními jámami (obj. 507, 510 a 521). V případě objektů 507 a 510 se jednalo pouze o menší části objektů, které byly výrazně porušeny mladšími zásahy. Objekt 521 představoval rozměrnější nepravidelně kruhovou jámu obsahující ve výplni větší množství keramiky, zvířecích kostí a mazanice, která na přelomu úrovně B a C vytvářela i souvislou vrstvu. Z objektu, který byl porušen zhruba jen z 1/3, se dochovalo také několik zlomků bronzových předmětů. Na základě profilace a výzdoby keramiky zde může být tento horizont osídlení rámcově datován do kultury lužických popelnicových polí. Rozsah sídliště prozatím nelze s jistotou určit, s velkou pravděpodobností je však jeho zbytek zakonzervován pod stávající zástavbou.

Jaroslav Bartík, Tomáš Chrástek

Resumé

Uherský Brod (Uherské Hradiště Dist.), Komenského Street, U sboru Street. Lausitz Urnfield culture. Settlement. Rescue excavation.

ÚJEZD U BRNA (OKR. BRNO-VENKOV)

„Dlouhé loučky“. Mladší doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Během stavby domova pro seniory (bližší popis viz svazek Středověk, novověk) byly v kulturní vrstvě nalezeny zlomky keramiky z mladší doby bronzové. Ke stejné kultuře patří také jeden zahloubený objekt.

Ivan Čižmář, Jiří Kala

Resumé

Újezd u Brna (Bez. Brno-venkov), „Dlouhé loučky“. Jüngere Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

UNIČOV (OKR. OLMOUC)

„U kravína“. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JSTK (X:Y) - 1101754.77: 555391.02.

V listopadu až prosinci 2015 Archeologické centrum Olomouc provedlo záchranný archeologický výzkum na stavbě haly a přístupové cestě k ní. Lokalita je situována do areálu bývalého zemědělského družstva na jihozápadním okraji Uničova s nadmořskou výškou 233 m. Na dotčené ploše (1 ha) bylo prozkoumáno 555 sídlištních objektů a 1 hrob (?) datovaných do neolitu (LnK), eneolitu (MMK) a mladší doby bronzové (KLPP).

Na ploše lineárního sídliště byl prozkoumán i nejméně jeden objekt datovaný do období kultury lužických popelnicových polí.

Marek Kalábek

Resumé

Uničov (Bez. Olomouc), „U kravína“. Die Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ (K. Ú. BYNINA, OKR. VSETÍN)

Extravilán, parcela pz. č. 471/3. KLPP. Ojedinelý nález. Uložení nálezu: Muzeum regionu Valašsko.

Lokalizace: 49°30'10.980"N 17°59'25.740"E.

Hrot bronzového kopí s tzv. plamenovitým listem byl nalezen na kopci Obilná v městské části Valašského Meziříčí Bynina. Z této polohy jde o jediný nález, i když jsou v její blízkosti známy lokality lužické kultury, jako například Byninský vrch a pohřebiště Helštýn. Datování nalezeného kopí je obdobné, jde o typ z pozdní doby bronzové, poměrně často nacházený ve střední Evropě.

Samuel Španihel

Resumé

Valašské Meziříčí (Bynina Cad., Vsetín Dist.). Außenberich, Parz. Nr. 471/3. Lausitz Urnfield Culture. Bronze spear. Isolated artefact.

VELKÉ OPATOVICE (OKR. BLANSKO) „Fitréfy“, p. č. 2089/2, 3, 4. KLPP. Pohřebiště. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Muzeum regionu Boskovicka.

Místo stavby se nachází na jihovýchodním okraji intravilánu města Velké Opatovice, na mírném návrší v sousedství fotovoltaické elektrárny (nejvyšší bod 388 m n. m.), naproti areálu bývalých Moravských šamotových a lupkových závodů (MŠLZ), dnes P-D Refractories CZ, a. s. Z literatury je tato poloha známá jako „Fitréfy“, již v roce 1903 publikovaná jako naleziště žárových hrobů z mladší doby bronzové (viz např. Lipka 1903, Popelka 1912).

Na začátku září upozornil spolupracovník muzea v Boskovicích na výrazné stavební aktivity v prostoru známé archeologické lokality „Fitréfy“. Při obhlídce staveniště výrobní haly firmy Transignum (v této době byla již zhruba polovina plochy o výměře asi 3000 m² odtěžena) byla zjištěna přítomnost archeologických nálezů v prostoru hald vybagrované zeminy. S investorem byla následně domluvena skrývka zbylé plochy a sledovány byly i další stavební zásahy. Během září a října bylo během dvou etap prozkoumáno celkem 84 žárových hrobů (obr. 27).

V převážné většině případů se jednalo o hroby buď narušené, nebo téměř zničené, ze kterých se podařilo zdokumentovat jenom jejich dna. Některé hroby byly zahloubeny do ornice částečně, některé celé a utrpěly jak orbou této dlouhodobě zemědělsky využívané lokality, tak následně samotnou skrývkou. Dna – zbytky žárových hrobů byly zkoumány ve větším počtu na ploše B (vrcholová část lokality s nejtenčí vrstvou ornice), zde bylo také nalezeno několik koncentrací keramiky, pocházejících z rozoraných hrobů. Všechny hroby byly malých rozměrů, původní výkopy hrobových jam byly i vzhledem k extrémně tvrdému podloží (kamenitý jíl) zřejmě budovány přímo na rozměr popelnice nebo jamky s kremací (v případě, že se v hrobě nacházely keramické milodary, neležely většinou rozloženy vedle popelnice, ale byly naskládány těsně po obvodu popelnice/jamky).

Rozlišeny byly 3 základní kategorie hrobů: popelnicové hroby, někdy s uložením dalších keramických milodarů (33 hrobů), jamkové hroby (35 hrobů), bez nálezů nebo s přídatnou keramikou, někdy s přítomností výrazné, několikacentimetrové vrstvy uhlíků na dně, a hroby

neurčené (zbytky den hrobů). Hroby byly vesměs velmi chudé a nekvalitně vypálená keramika byla z jílu obtížně vyzvedávána („papírově“ působí také přídatná keramika), její laboratorní zpracování dosud nebylo ukončeno. Jen výjimečně pochází z hrobů zdobená a datovatelná keramika, která naleziště časově řadí do lužické fáze KLPP. Bronzové předměty byly zjištěny ve třech případech a to vždy části bronzových jehlic.

Sledována byla také přítomnost kamenných konstrukcí hrobů. Objevily se náznaky zavalení hrobu velkým kamenem (mohlo jít také o povrchové označení hrobů), zkoumány byly hroby s velkým kamenem na dně, na kterém byla uložena popelnice. U relativně početné skupiny hrobů bylo zjištěno dno vyložené kameny. Podrobně bude výzkum zhodnocen po ukončení laboratorního zpracování. Stavební práce budou pokračovat i v následujícím roce a lze tak očekávat přítomnost dalších hrobů.

Lokalita byla vzhledem k porušenému stavu před výzkumem prozkoumána pomocí detektoru kovů. Kromě několika drobných kovových nálezů byla v jamce o rozměrech 21 × 24 cm v hloubce 7 cm od úrovně skrývky nalezena bronzová dýka (obr. 28). Dýka s otvory pro 4 nýty o délce 14,2 a šířce týlu 2,6 cm má blízkou analogii k nedávnému nález z Lošova (Hlubek 2011, 346) a stejně jako tento nález se řadí do horizontu Hodonín-Přítluky stupně BB1 (Salaš 2005, 63).

Zuzana Jarůšková

Literatura

Hlubek, L. 2011: Lošov (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 51.

Lipka, F. 1903: Popelnicové pole u Vel. Opatovic. *Pravěk I* (1903).

Popelka, B. 1912: *Vlastivěda moravská. II. Místopis. Díl 1. místopisu. Brněnský kraj: číslo 26 – Jevický okres.* Brno: nákladem Musejního spolku.

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku.* Brno: Moravské zemské muzeum.

Resumé

Velké Opatovice (Bez. Blansko), „Fitréfy“. Lausitzer Urnenfelderkultur. Die Begräbnisstätte mit 84 Gräber. Rettungsgrabung.